

[Hvidberg.]

er os forelagt. Jeg kan ikke skjule, at jeg har adskillige betænkeligheder ved det, og desværre knytter disse betænkeligheder sig til de to omstændigheder, der må siges at være de centrale, nemlig for det første: Hvorfra skal egentlig disse penge komme? Og for det andet: Hvordan skal man nå ud til netop de unge, som det er rimeligt og retfærdigt at støtte?

Hvad angår det første punkt, har den højtærede minister jo denne gang af nærliggende grunde ikke koblet sit forslag til forslaget om arveafgiftens forhøjelse. Han er derimod gået frem efter denne devise: går den, så går den, og går den ikke, så går den nok alligevel. Hvis det med arveafgiftens forhøjelse ikke går, er det regeringens agt at stille forslag om tilvejebringelse af øgede statsindtægter i et omfang, der svarer til udgifterne ved loven om uddannelsesfonden — det fremgår af fremsættelsestalen. Men øgede statsindtægter betyder jo så meget som skatter. Det vil altså sige, at skatteyderne skal betale disse 10 mill. kr., der formodentlig i løbet af nogen tid vil vokse til 20 mill. kr.; 10 mill. kr. er jo kun det foreløbige tal. Her vil jeg stille den højtærede undervisningsminister det spørgsmål, om han ikke, som situationen er nu, efter samråd med sine ministerkolleger, samtidig med at han foreslår en udgift af dette format, kunne foreslå os en tilsvarende besparelse andetsteds på statens budget. Tænk, hvor det ville hjælpe på denne store, retfærdige sag, hvis man kom her og sagde: vi har sparet disse penge, de skal gå til „Ungdommens uddannelsesfond“.

Med hensyn til det andet store problem, uddelingen, har jeg også forskellige betænkeligheder. Man læser i aviserne, at der har været holdt en rundbordskonference om hele skolens struktur, men det er jo kun et udvalg, der har været indbudt dertil. Såvidt jeg forstår, uden at jeg er helt klar over det, er der tale om fuldstændig afskaffelse af eksamen i folkeskolen, en omlægning af karaktergivning og ingen udregning af en gennemsnitskvotient. Men hvem skal så egentlig bestemme, hvem der skal op i gymnasiet, og hvem skal bestemme, hvem i gymnasiet der skal have støtte?

Alt dette står mig temmelig uklart foreløbig.

Jeg må måske have lov til at henvise til en meget interessant artikel den 19. oktober i „Social-Demokraten“ af bladets litteraturanmelder, dr. phil. Frederik Nielsen. Han skriver følgende:

„Og hvorledes skal de“ — nemlig legaterne — „uddeles, når man har afskaffet eksamen i folkeskolen? Efter lærerudtalelser? Mon vi dog så ikke hellere skulle være interesseret i prøver, der stiller murerarbejdsmandens dreng på lige vilkår med departementschefens? Og hvorledes skal læreren kunne udtale sig med sikkerhed uden prøver? Skal der fordeles legater uden eksamen, så svarer det til skatteligning uden kontrol.“

Der er en række vanskeligheder her, som vi bliver nødt til at tage under nærmere overvejelse.

Det er også et problem, hvad der egentlig menes med „ubemidlet“. Det udvalg, der sad, og hvor jeg havde den ære at være med, bad ministeriet om en udtalelse i denne henseende, og af ministeriets svar af 22. april 1954 fremgår det, at det vil være nødvendigt at opstille en skala. Af den af ministeriet foreløbig givne skala over forsørgernes indtægtsgrænser fremgår det bl. a., at en indtægt i København på 8 000 kr. skulle give et støttebeløb på 2 160 kr., medens en indtægt over 13 000 kr. indtil 16 000 kr. kun skulle give et støttebeløb af 540 kr. Jeg synes, at denne skala i høj grad svigter alle med mellemindtægter. Man opstiller sådan en slags grænse, formentlig ved 16 000 kr., men for indtægter over 13 000 kr. er støttebeløbet så ringe, at det ingenting er. Yderligere opstilles der en formuegrænse, for forsørgeren ved 30 000 kr. og for den studerende ved 3 000 kr., men den er ganske vist ikke absolut. Denne grænse ønsker man ikke alene gennemført ved legatydelser, men også ved lån. Ministeriet foreslår her, at den ovennævnte skala forhøjes med 3 000 kr. Hele dette spørgsmål er vi nødt til at undersøge. Skalaen i den form, den har nu, hvor mellemindtægterne svigtes i den grad, kan jeg ikke være med til.

Ifølge lovforslagets § 3 skal der være en bestyrelse, som skal tildele de enkelte ud-